

Guia d'aprenentatge
Educació Ambiental
(3ECTS)

Any acadèmic 2014-2015

Semestre: 2n   Curs: 4t.

Grau en Educació Social

Mòdul H: Espais professionals

Diversitat, comunitat i cooperació al desenvolupament

Grau en Treball Social

Mòdul G: Espais professionals

Diversitat, comunitat i cooperació al desenvolupament

Professor: Pere Vives i Santa Eulàlia

1.- Presentació de l'assignatura

L'assignatura pretén facilitar als estudiants un seguit de recursos i metodologies per al desenvolupament de programes i projectes educatius, dins del marc de l'educació ambiental i aplicables al context de les entitats socials i llur activitat.

L'assignatura vol ajudar l'estudiant a descobrir el valor social de l'educació ambiental i la sostenibilitat, i veure la necessitat que aquesta arribi a tots els sectors de la població i especialment a aquells segments més desfavorits.

El moment actual de crisi econòmica i la situació relacionada entre les problemàtiques ambientals i les problemàtiques socials, fan dels professionals de l'Acció social uns agents de primer ordre per al desenvolupament de les societats i el seu entorn, sobretot a nivell local.

Les sessions de treball de l'assignatura són de caire teòric i informatiu, acompanyades d'exemples pràctics, amb possibilitat de realitzar exercicis avaluatius de tipus pràctic.

2.- Competències a desenvolupar

- Conèixer el concepte de l'educació ambiental i el seu marc de referència.
- Conèixer continguts bàsics en diferents camps de l'educació ambiental per a desenvolupar activitats i programes.
- Organitzar i planificar un itinerari de descoberta.
- Dissenyar fitxes d'unitats didàctiques específiques i metodologies per a incloure aquestes unitats en programes educatius més complexos.
- Conèixer els aspectes bàsics d'organització i desenvolupament de projectes tipus, equips i equipaments per a l'educació ambiental.
- Aprendre a compartir el treball en Educació ambiental i facilitar la relació i el treball compartit amb els participants.
- Conèixer els elements principals dels processos d'ecoauditories, indicadors de sostenibilitat i bones pràctiques ambientals aplicades a les entitats educatives i socials.

3.- Continguts

Mòdul 1: Marc de referència

1.1. Conceptes bàsics d'Educació ambiental i de sostenibilitat.

1.2. Història de l'educació ambiental – d'Estocolm 72 a Rio i Rio +20-.

Mòdul 2: Eines per a l'educació ambiental

- 2.1. Activitats de descoberta del medi.
- 2.2. L'itinerari de natura.
- 2.3. Metodologia en educació ambiental.
- 2.4. La lectura del paisatge, un mètode integrador.
- 2.5. Jocs i tallers d'educació ambiental.

Mòdul 3: Recursos d'educació ambiental

- 3.1. Equipaments d'educació ambiental.
- 3.2. L'excursionisme com a eina educativa i social.

Mòdul 4: Sostenibilitat i bones pràctiques

- 4.1. Canvi climàtic i educació ambiental.
- 4.2. Els residus, la mobilitat, el consum d'energia.
- 4.3. Indicadors de sostenibilitat.
- 4.4. Ecoauditories i Plans d'acció i gestió ambiental.
- 4.5. Bones pràctiques en educació ambiental.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Tindrà una visió clara del concepte, el marc de referència actual i el marc d'actuació de l'Educació ambiental (EA) a Catalunya i a Europa.
- Coneixerà els principals continguts o mètodes de recerca per a la descoberta ambiental.
- Tindrà una visió general d'aspectes metodològics pràctics per al desenvolupament d'activitats d'EA.
- Sabrà dissenyar programes senzills d'EA d'actuació en entitats socials o per la població en general.
- Identificarà els recursos d'EA que existeixen a Catalunya, possibilitats d'implementació i nova creació de recursos
- Tindrà coneixement i destreses per a moure's amb certa facilitat en el camp de la interpretació del paisatge i dels espais naturals i guiatge de grups.
- Sabrà identificar la gran contribució de l'EA a la minimització de la problemàtica en el canvi climàtic i el camí cap al desenvolupament sostenible.

- Serà capaç d'utilitzar els principals indicadors ambientals per identificar bones pràctiques que es poden aplicar.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

- Presentació de les sessions donant les idees bàsiques, conceptes i mètodes de treball per a cada temàtica plantejada. Desenvolupament d'alguns continguts concrets.
- Guiatge en l'anàlisi dels materials de suport que es donen en cada cas i la proposta d'activitat a desenvolupar quan s'escaigui.
  - Proposta d'articles o casos al campus virtual.
- Orientació a l'estudiant en tots aquells aspectes que l'ajudin a desenvolupar amb èxit les propostes de treballs a realitzar.
- Aportació d'experiències i casos pràctics que ajudin a comprendre cadascuna de les temàtiques plantejades.

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Participació activa a classe.
- Complementar el treball presencial amb:
  - Participació en les sortides pràctiques opcionals.
  - Realització dels treballs de caràcter obligatori, tant a nivell personal com en grup.
  - Realització de treballs opcionals i de millora.
- Realització de prova escrita global.
- Lectura de bibliografia proposada i arxius digitals.

Les hores de treball de l'estudiant es distribueixen de la següent manera:

Treball a l'aula	25 hores	1 ECTS
Treball tutoritzat	25 hores	1 ECTS
Treball autònom	25 hores	1 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- Quantitat i qualitat de participacions en el treball pràctic d'aula: treball de petit grup i treball personal. Es plantegen 4 activitats obligatòries i altres opcionals.
- Participació activa a l'aula i ens els treballs de grup proposats.
- Prova d'avaluació i capacitació.

Assistència a classe

L'assignatura és presencial i es valorarà molt positivament l'assistència i la participació a classe.

Avaluació continua

L'avaluació de l'assignatura es realitza de forma continuada. L'actitud, l'interès, la implicació personal i la participació seran elements de valor en la qualificació. L'opció de l'examen és per a millora de la nota. És obligatòria la presentació mínima de 4 activitats/exercicis descrits com a 1,2 ,3 i 6 en el programa del curs.

- La tutoria amb el professor es pot realitzar els dimarts mitja hora abans o després de la classe. L'entrevista permet aclarir dubtes i altres aspectes que l'alumne consideri. Cal concertar l'entrevista prèviament.

Activitats previstes

Al llarg de l'assignatura es podran desenvolupar activitats complementaries per a l'avaluació. Cada activitat es podrà lliurar un cop finalitzada la temàtica corresponent treballada a classe. Hi ha activitats de caràcter obligatori i d'altres de caràcter opcional per a la millora de la qualificació.

Activitats /exercicis previstos:

(A l'aula es determinaran les pautes per a cada una d'elles):

1. Disseny i creació d'unitats didàctiques locals i altres activitats d'educació ambiental
2. Disseny i creació d' itineraris i altres activitats d'educació ambiental
3. Disseny i creació de jocs i tallers d'educació ambiental
4. Treball sobre visites a equipaments d'educació Ambiental , explicació dels programes que s'hi desenvolupen.
5. Propostes d'activitats sobre minimització del canvi climàtic que es poden desenvolupar en una entitat social. Plans d'acció.

6. Exercici de càlcul de la petjada ecològica
7. Anàlisi i estudi de casos de bones pràctiques ambientals.

Totes les activitats /exercicis es podran lliurar un cop acabades les parts teòriques corresponents fetes a l'aula. Els exercicis 3 i 6 són de caràcter personal. Els exercicis 1,2,4,5 i 7 es poden realitzar en grups de màxim 3 alumnes. Els treballs seran revisats per el professor i caldrà millorar-los i corregir aspectes inadequats en cas que no siguin aptes. Un treball apte tindrà la puntuació màxima de 10 punts ó 20 punts segons l'exercici.

Activitats obligatòries	Data de lliurament	Ponderació
(1) Disseny i creació d'unitats didàctiques locals(en grup)	10març2015	20%
(2) Disseny i creació d' itineraris(grup)	30 abril 2015	20%
(3)Fitxa d'un taller d'EA (individual)	30 abril 2015	10%
(4) Càlcul de la petjada ecològica (individual)	10 juny 2015	20%

6.2.- Criteris d'avaluació

- Es obligatòria la presentació dels exercicis personals 3 i 6, i la participació en el treball de grup dels exercicis 1i2. (Total obligatori 4 treballs)

Total qualificació en treballs complementaris (100 punts)

- Examen final de caràcter de millora consisteix en10preguntes de resposta breu.(10x10 = 100 punts). L'examen pro mitja amb els treballs, però preval la nota més alta dels dos sistemes avaluatius. La nota de l'examen, si millora la nota mitjana dels treballs, preval sobre la nota dels treballs. Si la nota de l'examen és inferior, preval la nota dels treballs si és superior.
- La qualificació final és sobre 100 punts. I la nota a l'acta de 1 a 10. Un 5 és aprovat.

7.- Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex a l'eCampus

8.- Vies de comunicació amb el docent

A més de l'atenció a l'estudiant a través de l'aula presencial i campus virtual , disposeu de les tutories que es poden sol·licitar mitja hora després dels dies de classe, o en altres horaris segons el cas i del correu electrònic:

Horari d'atenció: Els dimarts de 12.30h a 13,00h Cal sol·licitar la visita prèviament.

Correu electrònic: pvives@peretarres.url.edu

9.- Bibliografia i recursos

Bibliografia bàsica

Colom, J. i Sureda, J. (1989). *Pedagogia Ambiental*. Barcelona: CEAC.

Folch, R. (1990). *Que lo hermoso sea poderoso. Sobre ecología, educación y desarrollo*. Barcelona: Altafulla.

Giolitto, P. (1984). *Pedagogía del medio Ambiente*. Barcelona: Herder.

VV.AA. (2011). *Fora de classe. Guia de criteris de qualitat per a les activitats d'educació ambiental*. Barcelona: Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA).

Bibliografia complementària

Aramburu, F. (2000). *Medio Ambiente y Educación*. Col. Didáctica de las Ciencias Sociales. Madrid: Síntesis Educación.

Benayas, J., Gutierrez, J.Y i Hernández, N. (2003). *La investigación en educación ambiental en España*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente.

Calvo, S. i Corraliza, J.A. (1994). *Educación Ambiental. Conceptos y propuestas*. Madrid: CLS.

Conferencia de las Naciones Unidas (1992). *Medio Ambiente y Desarrollo*. Río de Janeiro: ONU.

Conferencia Intergubernamental de Tbilisi (1977). *Declaración sobre educación ambiental*. Tbilisi: ONU.

Conferencia de las Naciones Unidas (1972). *Declaración de Estocolmo sobre el medio ambiente humano*. Estocolmo: ONU.

Conferencia Internacional Medio Ambiente y Sociedad (1997). *Declaración de Salónica. Educación para la sensibilización y para la sostenibilidad*. Salónica: ONU.

Cuello, A., Cuello, M., Naranjo, L.G. i Ortega, J.L. (1992). *Orientaciones didácticas para la Educación Ambiental en E. Primaria. Proyecto Aldea*. Sevilla: Consejería de Educación.

Ministerio del Medio Ambiente (1999). *Libro Blanco de la Educación Ambiental en España*. Madrid: MMA.

Nadal, M. i Pujol, J. (1983). *La Descubierta del medi. Les plantes i el medi, l'home i el medi*. Quaderns de natura. Barcelona:Blume.

Nadal, M. i Pujol, J. (1983). *El medi a l'escola, elements per a una recerca*. Col. Guix núm. 66. Barcelona: Graó.

Novo, M. (2003). *La Educación Ambiental. Bases éticas, conceptuales y metodológicas*. Madrid:Universitas.

Novo, M. (2006). *El desarrollo sostenible su dimensión ambiental y educativa*. Madrid: Pearson Educationcop.

ONU (2012). *Declaración de Río sobre el medio ambiente y el desarrollo y Programa 21*. Río de Janeiro: NacionesUnides.

Seminario Internacional de Educación Ambiental (1975). *Carta de Belgrado*.Belgrado: ONU.

World Comisión on Enviroment and Development(BurtlandComission) (1987). *Our Common Future*. Great Britain: Oxford University Press.